

Puhas Oy:n osakassopimuksen hyväksyminen

Kunnanhallitus 18.08.2025 § 167

551/14.06.00.00/2024

Tausta

Puhas Oy on kuntien omistama yhtiö, joka hoitaa kunnille kuuluvia jätehuollon palvelutehtäviä sen omistajina olevien kuntien alueella. Joensuun kaupunki omistaa Puhas Oy:stä 68,5 %, Liperin kunta 10,1 %, Kontiolahden kunta 9,4 %, Ilomantsin kunta 6,9 % ja Polvijärven kunta 5,1 %.

Puhas Oy:n voimassa oleva osakkaiden välinen osakassopimus ("Joensuun Seudun Jätehuolto Oy:n osakkaiden yhteistoimintaasopimus") on allekirjoitettu 27.9.1996 samassa yhteydessä, kun yhtiö on aikanaan perustettu Joensuun Seudun Jätehuolto Oy -nimisenä. Mm. lainsäädännön muutokset (nykyinen jätelaki on vuodelta 2012, jonka jälkeenkin siihen on tehty laajoja muutoksia) ja kuntaliitokset (Tuupovaara, Kiihtelysvaara, Eno ja Pyhäselkä) ovat johtaneet siihen, että osakassopimus on monilta osin vanhentunut.

Puhas Oy on Joensuun kaupungin tytäryhtiö. Joensuun kaupunki teki vuonna 2024 toteutetun talouden sopeutustyön yhteydessä selvityksen myös konsernirakenteestaan. Konsernirakenneselvityksen tarkoituksena oli mm. kartoittaa konkreettisia toimenpiteitä Joensuun kaupunkikonsernin rakenteen tehostamiseksi, edistää konsernikokonaisuuden tehokkuutta ja taloudellisuutta sekä löytää tarkoituksenmukaisimmat ratkaisut konserniyhtiöiden vastuulla olevien tehtävien hoitamiseen jatkossa siten, että ne tukevat parhaalla mahdollisella tavalla myös kaupungin toimintaa ja taloutta. Lisäksi valtuuston hyväksymässä talouden sopeutusohjelmassa asetettiin sopeutustavoitteita yhtiöille.

Puhas Oy:n osalta Joensuun kaupunginvaltuusto linjasi kokouksessaan 9.12.2024 § 93, että yhtiön muille osakkaille (Ilomantsi, Kontiolahti, Liperi ja Polvijärvi) esitetään neuvottelujen aloittamista yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen muuttamiseksi siten, että osingonjako mahdollistuu. Joensuun kaupungin tavoitteena on, että Puhas Oy tulouttaisi kaupungille osinkoja (1,0 milj. euroa) vuonna 2025. Tuloutus vahvistaa Joensuun kaupungin taloutta. Tulevien vuosien osalta osingonjako ratkaistaan yhtiökokouksissa.

Asian valmistelu ja kuntien lausunnot

Joensuun kaupungin tekemän linjauksen pohjalta omistajakuntien kesken on käyty viranhaltijatasolla keskusteluja (19.2.2025 ja 30.4.2025) Puhas Oy:n yhtiöjärjestyksen muuttamisesta ja uudesta osakassopimuksesta. Joensuun kaupunki valmisti yhdessä Puhas Oy:n kanssa luonnoksen uudeksi osakassopimuksi, jota käytiin läpi omistajakuntien viranhaltijoiden tapaamisessa 30.4.2025. Tapaamisessa sovittiin, että Joensuu pyytää osakassopimusluonnoksesta lausunnot muilta omistajakunnilta.

Kontiolahden kunnanhallitus totesi lausunnossaan (KH 12.5.2025 § 120), että osakassopimuksen luonnoksen kohdasta 9. Taksat ja maksut tulee poistaa seuraava lause: "Kuljetusten osalta maksut muodostuvat kilpailun perusteella alueittain." Muuten kunnanhallituksella ei ollut huomautettavaa Puhas Oy:n osakassopimuksen luonnokseen.

Liperin kunnanhallitus totesi lausunnossaan (KH 19.5.2025 § 111), että voimassa oleva osakassopimus on monilta osin vanhentunut ja sen päivittäminen kaikilta osin on tarkoituksenmukaista. Uuden osakassopimuksen mahdollistaman osingonjaon toivotaan kuitenkin olevan kertaluontoinen talouden tasapainottamistoimenpide ja jatkossa jakokelpoisten voittovarojen kerryttämisen sijaan jätemaksut tulisi pitää mahdollisimman kilpailukykyisinä. Liperin kunta pitää hyvänä Joensuun kaupungin yhtiölle linjaamia tavoitteita koskien yhtiön kustannustehokasta toimintaa ja jätemaksujen kohtuullista tasoa (Joensuun kaupungin talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2027, sivu 139). Yksittäisenä muutosehdotuksena esitetään osakassopimusluonnoksen kohdasta 9. Taksat ja maksut poistettavaksi lause "Kuljetusten osalta maksut muodostavat kilpailun perusteella alueittain".

Polvijärven kunnanhallituksen lausunnossa (KH 26.5.2025 § 114) todettiin, että osakassopimuksen luonnoksen kohdasta 9. Taksat ja maksut tulee poistaa seuraava lause: "Kuljetusten osalta maksut muodostuvat kilpailun perusteella alueittain." Muuten kunnanhallituksella ei ollut huomautettavaa Puhas Oy:n osakassopimuksen luonnokseen.

Ilomantsin kunnanhallitus totesi lausunnossaan (KH 2.6.2025 § 111), että voimassa oleva osakassopimus on monilta osin vanhentunut ja tarvitsee uudistamisen. Ilomantsin kunta pitää hyvinä Joensuun kaupungin Puhas Oy:lle linjaamia omistusohjauksen tavoitteita yhtiön kustannustehokkaasta toiminnasta ja jätemaksujen kohtuullisesta tasosta. Kuntien yhteinen yhtiö ei voi saattaa jäsenkuntiaan eriarvoiseen asemaan jätekuljetusten osalta. Ilomantsin kunta esittää osakassopimusluonnoksesta poistettavaksi lauseen: "Kuljetusten osalta maksut muodostuvat kilpailun perusteella alueittain." Muilta osin kunnalla ei ollut huomautettavaa osakassopimusluonnoksesta.

Uusi osakassopimus

Uusi liitteenä oleva osakassopimus on muutettu vastaamaan nykyistä osakspiiriä, jätelakia ja vallitsevaa tilannetta. Mm. yhtiön tehtävät on ajantasaistettu ja yhtiön hallituksen jäsenten jakautuminen on päivitetty vastamaan tosiasiallista tilannetta. Osingonjakokielto on myös poistettu osakassopimuksesta.

Verrattuna kunnissa lausunnolla olleeseen osakassopimusluonnokseen, nyt hyväksyttävänä olevasta osakassopimuksesta on osakkailta saatujen lausuntojen perusteella poistettu kohdan 9 toisesta kappaleesta lause ”Kuljetusten osalta maksut muodostuvat kilpailun perusteella alueittain.” Lisäksi jätelautakunnan viranhaltijakommentin pohjalta on samaiseen kohdan 9 toiseen kappaleeseen lisätty selvyyden vuoksi taksan valmistelua koskevaan lauseeseen sanat ”yhteistyössä alueellisen jätelautakunnan kanssa”, jolloin lause kuuluu ”Yhtiö valmistelee em. pohjalta Kuntien jätemaksun määrittämisessä tarvittavat yksityiskohtaiset perustelut sisältävän taksan yhteistyössä alueellisen jätelautakunnan kanssa ja alueellinen jätelautakunta hyväksyy lopullisen taksan”. Tämä vastaa noudatettua käytäntöä.

Vaikutusten arviointi	Vanhentuneen osakassopimuksen päivittäminen
Valmistelija	Talous- ja hallintojohtaja
Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Liperin kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se päättää hyväksyä liitteenä olevan Puhas Oy:n osakkaiden välisen osakassopimuksen ja valtuuttaa kunnanjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen Liperin kunnan puolesta.
Päätös	Keskustelun aikana Mikko Hartikainen esitti, että Puhas Oy:n osakassopimusta ei tule hyväksyä. Esitys ei saanut kannatusta. Liperin kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan Puhas Oy:n osakkaiden välisen osakassopimuksen ja valtuuttaa kunnanjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen Liperin kunnan puolesta. Mikko Hartikainen jätti asiasta eriävän mielipiteen (liite).
Ote	valtuusto/ kirjaamo@joensuu.fi
Lisätietoja	Kunnanjohtaja p. 050 464 6663

